หนังสือพิมพ์ (Newspaper) ฐานเศรษฐกิจ ออนไลน์
วันที่ (Date) 18 พฤศจิกายน 2569 **หน้า (Page)** -
หัวข้อข่าว (Headlines) ปรับสูตร MPI ดัน GDP สูงขึ้น หวั่น 'ภาพลวงตา' เศรษฐกิจไทย

ปรับสูตร MPI ดัน GDP สูงขึ้น หวั่น 'ภาพลวงตา' เศรษฐกิจไทย

KEY POINTS

- การปรับสูตรคำนวณดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) ใหม่ ส่งผลให้ตัวเลข GDP ของไทยถูกปรับเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในไตรมาส 3/2569
- นักวิชาการแสดงความกังวลว่าตัวเลข GDP ที่สูงขึ้นอาจเป็น "ภาพลวงตา" ที่ไม่สะท้อนสภาพเศรษฐกิจที่แท้จริง ซึ่งสวนทางกับปัญหารายได้ หนี้ครัวเรือน และการปิดตัวของธุรกิจ SMEs
- การปรับสูตร MPI ถูกตั้งข้อสังเกตในหลายประเด็น เช่น ความเสี่ยงในการนับซ้ำ ข้อมูลที่ขัดแย้งกับอัตราการใช้กำลังการผลิตที่ลดลง และอาจกระทบต่อความน่าเชื่อถือของสถิติเศรษฐกิจ

การปรับปรุงดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) กำลังกลายเป็นประเด็นที่ต้องจับตา หลังมีส่วนทำให้ตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ไทยปี 2569 ถูกปรับเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะไตรมาส 3 ที่ขยายตัวถึง 2.9% อย่างไรก็ดี ตัวเลขเศรษฐกิจที่ดีขึ้นจากการปรับสูตรคำนวณ อาจไม่ได้สะท้อนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจจริงทั้งหมด

> ตั้ง 5 ข้อสงสัย หวั่นภาพลวงตาเศรษฐกิจไทย

รองศาสตราจารย์ ดร.อัทธ์ พิศาลวานิช อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต และผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศและอาเซียน ได้ออกบทวิเคราะห์ โดยตั้งข้อสังเกตว่า แม้การปรับปรุงวิธีคำนวณ MPI สามารถทำได้และอาจจำเป็นเพื่อให้สะท้อนโครงสร้างการผลิตและห่วงโซ่อุตสาหกรรมใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ต้องมีความชัดเจนในหลักเกณฑ์ น้ำหนัก และผลเปรียบเทียบระหว่างวิธีเดิมกับวิธีใหม่ เพราะหากการปรับ MPI ทำให้ GDP สูงขึ้น แต่ไม่สะท้อนการฟื้นตัวของรายได้ การจ้างงาน และกำลังซื้อของประชาชนอย่างแท้จริง ก็อาจนำไปสู่ “ภาพลวงตาเศรษฐกิจไทย” และกระทบความน่าเชื่อถือของระบบสถิติเศรษฐกิจในระยะต่อไป

ทั้งนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) แถลง GDP ไตรมาส 3/2569 ขยายตัว 2.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (YoY) เพิ่มขึ้นจากไตรมาส 2/2569 ที่ขยายตัว 2.4% โดยส่วนหนึ่งเป็นผลจากการปรับปรุงข้อมูล MPI ส่งผลให้ตัวเลข GDP ตั้งแต่ไตรมาส 1 ถึงไตรมาส 3/2569 ถูกปรับเพิ่มขึ้นทั้งหมด

จากการประเมินพบว่า ก่อนการปรับ MPI GDP ไตรมาส 1/2569 ขยายตัว 2.8% แต่หลังปรับเพิ่มเป็น 3.1% หรือเพิ่มขึ้น 0.3 จุดเปอร์เซ็นต์ ขณะที่ไตรมาส 2 เดิมอยู่ที่ 1.9% ก่อนถูกปรับเพิ่มเป็น 2.4% หรือเพิ่มขึ้น 0.5 จุดเปอร์เซ็นต์ ส่วนไตรมาส 3 เดิมประเมินไว้ที่ 1.7% ก่อนปรับเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดเป็น 2.9% หรือเพิ่มขึ้นถึง 1.2 จุดเปอร์เซ็นต์

สำหรับไตรมาส 4 ก่อนการปรับ MPI ประเมินไว้ที่ 2.6% แต่หลังปรับ MPI ประเมินใหม่ลดลงเหลือ 1.8% ขณะที่ภาพรวมทั้งปี 2569 เดิมอยู่ในกรอบ 2.0–2.5% โดยมีค่ากลาง 2.25% ก่อนปรับเป็นประมาณการใหม่ที่ 2.5% หรือเพิ่มขึ้น 0.25 จุดเปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ตาม ตัวเลขไตรมาส 3 และไตรมาส 4 ในส่วนก่อนปรับ รวมถึงไตรมาส 4 หลังปรับ เป็นสมมติฐานการประเมินของผู้วิเคราะห์ ไม่ใช่ตัวเลข GDP ที่ประกาศอย่างเป็นทางการ

รองศาสตราจารย์ ดร.อัทธ์ ระบุว่า **ประเด็นแรก**ที่ต้องพิจารณาคือความแตกต่างด้านแนวคิด วัตถุประสงค์ และวิธีคำนวณระหว่าง GDP กับ MPI โดย GDP เป็นการวัดมูลค่าการผลิตสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายภายในประเทศในรูปตัวเงิน สามารถคำนวณได้ทั้งด้านรายจ่ายและด้านการผลิต ขณะที่ MPI เป็นเพียงเครื่องชี้การเปลี่ยนแปลงปริมาณการผลิตภาคอุตสาหกรรมในรูปเลขดัชนี ซึ่งไม่มีหน่วยและกำหนดปีอ้างอิงเท่ากับ 100

โดยการเปลี่ยนสูตรคำนวณ MPI จาก “ดัชนีปริมาณแบบลาสแปรท์ที่ใช้น้ำหนักคงที่” (Fixed-weight Laspeyres Volume Index) มาเป็น “ดัชนีปริมาณแบบลาสแปรชชนิดเชื่อมโยงลูกโซ่” (Chained Laspeyres-type Volume Index) มีโอกาสสูงที่จะทำให้อัตราการขยายตัวของ MPI สูงกว่าสูตรเดิม หากน้ำหนักใหม่เพิ่มความสำคัญให้อุตสาหกรรมที่ขยายตัวสูง ซึ่งเมื่อนำไปคำนวณร่วมกับ GDP อาจทำให้ GDP ปรับสูงขึ้นเกินกว่าความเป็นจริงได้ ทั้งนี้ การเพิ่มขึ้นของ MPI ไม่ได้หมายความว่า GDP จะต้องเพิ่มขึ้นเสมอ เพราะ GDP ด้านการผลิตวัดจากมูลค่าเพิ่มหลังหักสินค้าและบริการขั้นกลางแล้ว

ประเด็นที่สอง คือความเสี่ยงต่อการนับซ้ำ หรือ Double Counting โดยกิจกรรมการผลิตและห่วงโซ่อุตสาหกรรมใหม่ตามปกติจะถูกสำรวจและรวมอยู่ในการประมาณการ GDP รายไตรมาสอยู่แล้ว ดังนั้น การนำข้อมูล MPI ที่ปรับปรุงใหม่มาใช้จะต้องตรวจสอบทั้งความครอบคลุมและความซ้ำซ้อนอย่างรอบคอบ เพราะหากนำมูลค่าเพิ่มของกิจกรรมเดิมมาบวกเพิ่มเติมซ้ำอีก ก็อาจทำให้ตัวเลข GDP สูงเกินจริง

ประเด็นที่สาม คือความสัมพันธ์ระหว่าง MPI กับอัตราการใช้กำลังการผลิต หรือ Cap U ซึ่งโดยปกติควรเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน แต่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา Cap U ของไทยปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง หาก MPI สูตรใหม่กลับแสดงการขยายตัวสวนทางกับ Cap U ย่อมทำให้ผู้ประกอบการเกิดข้อสงสัยต่อภาพเศรษฐกิจ และอาจกระทบต่อความเชื่อมั่น ตลอดจนทำให้ภาคเอกชนลังเลที่จะลงทุนในอนาคต

ประเด็นที่สี่ คือความเสี่ยงต่อผลการสอบสวนกำลังการผลิตส่วนเกินตามมาตรา 301 ของสหรัฐฯ โดยขณะนี้สำนักงานผู้แทนการค้าสหรัฐฯ หรือ USTR กำลังไต่สวนและตรวจสอบไทยร่วมกับประเทศคู่ค้าเกี่ยวกับนโยบายที่อาจก่อให้เกิดกำลังการผลิตและผลผลิตส่วนเกิน หรือ Structural Excess Capacity โดยพิจารณาจากการแทรกแซงของรัฐ การเกินดุลการค้าอย่างต่อเนื่อง และกำลังการผลิตที่ไม่ได้ใช้งาน

รองศาสตราจารย์ ดร.อัทธ์ มองว่า หากสหรัฐอเมริกา พบว่านโยบายของไทยก่อให้เกิดความบิดเบือนทางการค้าผ่านการขยายตัวของ MPI สูตรใหม่ ก็อาจนำไปสู่การบังคับใช้มาตรการตอบโต้ทางการค้าเพิ่มเติมตามมาตรา 301 ได้ ซึ่งถือเป็นอีกปัจจัยที่ต้องจับตาจากการเปลี่ยนแปลงวิธีจัดทำตัวเลขผลผลิตอุตสาหกรรมของไทย

ขณะที่ประเด็นสุดท้ายคือภาพของ GDP ที่สูงขึ้นสวนทางกับภาวะหนี้ รายได้ และการปิดตัวของ SMEs โดยตัวเลข GDP ที่ปรับเพิ่มขึ้นอาจไม่สอดคล้องกับปัจจัยเศรษฐกิจจริงของประชาชนส่วนใหญ่ ทั้งจากหนี้ครัวเรือนไทยที่ยังอยู่ในระดับสูง รายได้ของผู้มีรายได้ประจำที่ลดลง ตลอดจนข้อจำกัดในการเข้าถึงสินเชื่อของผู้ประกอบการ SMEs และครัวเรือน โดยเฉพาะสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์และจักรยานยนต์ที่ติดลบต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ข้อมูลสถิติยังสะท้อนว่า การปิดกิจการของ SMEs เพิ่มขึ้น 16% ในช่วงเดือนมกราคม–กันยายน 2569 และเฉพาะไตรมาส 3/2569 การปิดตัวของ SMEs เพิ่มขึ้นถึง 78.48% เมื่อเทียบกับไตรมาส 2/2569 ซึ่ง รศ.ดร.อัทธ์ มองว่าเป็นอีกสัญญาณที่สะท้อนคำถามสำคัญว่า การที่ตัวเลข GDP ปรับเพิ่มขึ้นจากการปรับ MPI นั้น สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจจริงของประชาชนและภาคธุรกิจมากน้อยเพียงใด

ดังนั้น การปรับปรุง MPI จึงไม่ควรถูกพิจารณาเพียงในมิติของการทำให้ตัวเลขเศรษฐกิจมีความแม่นยำมากขึ้นเท่านั้น แต่ควรอธิบายให้ชัดเจนว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสะท้อนกิจกรรมการผลิตจริงที่วิธีเดิมครอบคลุมไม่เพียงพอมากน้อยเพียงใด เพราะหากการปรับตัวเลขทำให้ GDP ดูสูงขึ้น แต่สวนทางกับรายได้ การจ้างงาน กำลังซื้อ การใช้กำลังการผลิต และการดำเนินธุรกิจของ SMEs ก็อาจทำให้เกิดคำถามต่อความน่าเชื่อถือของตัวเลขเศรษฐกิจ และนำไปสู่การกำหนดนโยบายที่คลาดเคลื่อนจากสภาพเศรษฐกิจจริงได้